

mokslo darbai

ISSN 1392-0448

LIETUVOS ISTORIJOS STUDIJOS

15
2005

Lietuvos istorijos studijos

VILNIUS UNIVERSITY

Studies of Lithuania's History

2005
Vol. 15

Research papers

Published since 1992

VILNIAUS UNIVERSITETAS

Lietuvos istorijos studijos

2005

15 tomas

Mokslo darbai

Leidžiami nuo 1992 metų

Redaktorių kolegija (Editorial Board)

Vyriausiasis redaktorius (Editor-in-Chief)

Prof. habil. dr. *Vygintas Bronius Pšibilskis* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
Vilnius University (History 05H)

Atsakingasis sekretorius (Executive Secretary)

Doc. dr. *Sigitas Jegelevičius* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
Vilnius University (History 05H)

Nariai (Editors):

- Prof. habil. dr. *Juliusz Bardach* – Lenkijos mokslų akademija (Istorija 05H)
Academy of Sciences of Poland (History 05H)
- Prof. dr. *Alfredas Bumblauskas* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
Vilnius University (History 05H)
- Prof. dr. *Zenonas Butkus* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
Vilnius University (History 05H)
- Prof. habil. dr. *Sven Ekdahl* – Geteborgo universitetas, Švedija (Istorija 05H)
University of Gothenburg (Göteborg) (History 05H)
- Prof. habil. dr. *Algirdas Gaizutis* – Vilniaus pedagoginis universitetas (Filosofija 01H)
Vilnius Pedagogical University (Philosophy 01H)
- Prof. habil. dr. *Edvardas Gudavičius* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
Vilnius University (History 05H)
- Prof. habil. dr. *Mečislovas Jučas* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
Vilnius University (History 05H)
- Doc. dr. *Edmundas Rimša* – Lietuvos istorijos institutas (Istorija 05H)
Institute of History of Lithuania (History 05H)

Elektroninio „Lietuvos istorijos studijų“ leidinio redakcija:

The editorial board of “Studies of Lithuanian History” (internet version):

- Dr. Justina Poškienė* – Vilnius University (History 05H)
- Dr. Ramūnas Trimakas* – Vilnius University (History 05H)
- Ramojus Kraujelis* – Vilnius University (History 05H)
- Dr. Eugenijus Saviščevas* – Vilnius University (History 05H)
- Aurimas Švedas* – Vilnius University (History 05H)

Siekiant operatyviai supažindinti akademinę bendruomenę su naujausiais istorikų tyrimais, elektroninio „Lietuvos istorijos studijų“ leidinio skyriuje „Naujausi tyrimai“ taip pat skelbiamos mokslinės publikacijos.

The most urgent texts are issued in the “Studies of Lithuanian History” internet section “Recent Publication”. These articles will be published for more effective presentation of scholar ideas and concepts in the field of historical studies.

Redakcijos adresas (Address):

Vilniaus universiteto Istorijos fakultetas
(Vilnius University Faculty of History)
Universiteto g. 7, LT-01513 Vilnius, Lithuania
El. paštas (e-mail): janina.leoniene@if.vu.lt
aurimas.svedas@if.vu.lt
<http://www.leidykla.vu.lt/inetleid/ist-stud/stud.html>

Straipsniai vertinti dviejų recenzentų
The articles were reviewed by two experts

TURINYS

STRAIPSNIAI IR PRANEŠIMAI

<i>Edvardas Gudavičius</i> . Dėl Šv. Jurgio pilies	9
<i>Zenonas Norkus</i> . Senoji kultūros istorija ir naujoji kultūrinė istorija	17
<i>Justinas Braslauskas</i> . Okupacinė darbo prievolių politika Lietuvoje 1941–1944 metais	38
<i>Aurimas Švedas</i> . „Jano“ mįslė: kūrybiško operavimo marksistinė teorija atėjusi sovietinėje lietuvių istoriografijoje?	60
<i>Donatas Brandišauskas</i> . Neformalūs korupciniai santykiai šiandienėje Lietuvoje: sampratos ir praktikos (bandymai analizuoti <i>blato</i> raidą)	70
<i>Rūta Šermukšnytė</i> . Tautos atminties vaizdai: vizualinis XX amžiaus Lietuvos istorijos stereotipizavimas Lietuvos dokumentikoje	81

KNYGŲ LENTYNOJE

<i>Andrius Marcinkevičius</i> . Apie Stačiatikių Bažnyčią Lietuvoje XX amžiuje. – Rec.: <i>Laukaitytė R.</i> Stačiatikių Bažnyčia Lietuvoje XX amžiuje. Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2003. 316 p.	90
<i>Rūta Šermukšnytė</i> . Lietuvos istorijos sintezė kaip vizualinės komunikacijos priemonė. – Rec.: <i>Bumblauskas A.</i> Senosios Lietuvos istorija 1009–1795. Vilnius: R. Paknio leidykla, 2005. 488 p.	94

MOKSLINIS GYVENIMAS

<i>Valdemaras Klumbys</i> . „Kovo 11-oji istorinių tyrimų akiračiuose“: mokslinė konferencija ir mintys po jos	98
<i>Aušra Jurevičiūtė</i> . Mokslinė konferencija „Antrasis pasaulinis karas ir Lietuva“ Vytauto Didžiojo karo muziejuje	106
<i>Grigorijus Potašenko, Jurgita Verbickienė, Aušra Simonukšytė</i> . Bevalstybės kultūros: penki studijų ir tyrimų metai Vilniaus universitete	109
<i>Aurimas Švedas</i> . Netradicinis originalios knygos pristatymas visuomenei	114

APIE DISERTACIJŲ GYNIMĄ VILNIAUS UNIVERSITETO ISTORIJOS FAKULTETE

<i>Lirija Steponavičienė</i> . Pirmoji lietuvių moterų judėjimo istorija (Apie Virginijos Jurėnienės daktaro disertaciją „Lietuvių moterų judėjimas XIX a. pabaigoje–XX a. pirmoje pusėje“)	117
<i>Stasys Pamernekis</i> . Žemaitijos valdžios elitas nuo XV amžiaus pradžios iki XVI amžiaus vidurio (Apie Eugenijaus Saviščevo daktaro disertaciją)	122
<i>Aurimas Švedas</i> . LDK konfesinių ir integracinių procesų tyrimų žingsnis: (Apie Genės Kirkienės daktaro disertaciją „Chodkevičių vaidmuo LDK politinio elito struktūroje XV–XVI a.“)	127

CONTENTS

ARTICLES AND REPORTS

<i>Edvardas Gudavičius</i> . About the Castle of St. George	9
<i>Zenonas Norkus</i> . Old History of Culture and New Cultural History	17
<i>Justinas Braslauskas</i> . Main aspects of occupation policy of labour obligations in Lithuania in the years 1941–1944	38
<i>Aurimas Švedas</i> . „Janus“ Puzzle: a Case of Creative Application of Marxist Theory in the Soviet Lithuanian Historiography?	60
<i>Donatas Brandišauskas</i> . Informal networks of corruption in contemporary Lithuania: Between practice and interpretation (an attempt to study evolution of blat)	70
<i>Rūta Šermukšnytė</i> . Views of the nation's memories: A stereotyped vision of the Lithuanian history of the 20 th century in Lithuanian documentary films	81

BOOK SHELF

<i>Andrius Marcinkevičius</i> . Orthodox Church in Lithuania in the 20 th century – Rec.: <i>Laukaitytė R.</i> Stačiatikių Bažnyčia Lietuvoje XX amžiuje. – Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2003. 316 p.	90
<i>Rūta Šermukšnytė</i> . Synthesis of Lithuania's history as a means of visual communication – Rec.: <i>Bumblauskas A.</i> Senosios Lietuvos istorija 1009–1795. Vilnius: R. Paknio leidykla, 2005. 488 p.	94

SCIENTIFIC LIFE

<i>Valdemaras Klumbys</i> . „The 11 th of March in the view of historical research“: The scientific conference and some ideas after it	98
<i>Aušra Jurevičiūtė</i> . Scientific Conference „World War II and Lithuania“ organised by Vytautas the Great War Museum	106
<i>Grigorijus Potašenko, Jurgita Verbickienė, Aušra Simoniukštytė</i> . Stateless cultures: Five years of study and researches of the Vilnius university	109
<i>Aurimas Švedas</i> . Original Book: Non Tradition Presentation for Society	114

ABOUT THE DEFENCE OF THESIS AT THE DEPARTMENT OF HISTORY IN VILNIUS UNIVERSITY

<i>Lirija Steponavičienė</i> . The first History of Lithuanian women movement	117
<i>Stasys Pamerneckis</i> . Political elite in Samogitia in the beginning of the 15 th century – middle of the 16 th century	122
<i>Aurimas Švedas</i> . One Step Towards Research of Confesional and Integrational Processes of the Grand Duchy of Lithuania	127

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬИ И СООБЩЕНИЯ

<i>Эдвардас Гудавичюс</i> . К вопросу о замке Св. Георгия	9
<i>Зенонас Норкус</i> . Старая история культуры и новая культурная история	17
<i>Юстинас Браслаускас</i> . Политика оккупационных властей по вопросу трудовой повинности в Литве в 1941–1944 гг.	38
<i>Ауримас Шведас</i> . Загадка „Януса“: Случай оперирования марксистской теорией в литовской советской историографии	60
<i>Донатас Брандишаускас</i> . Неформальные коррупционные отношения в современной Литве: понятия и практика (опыт анализа генезиса блата)	70
<i>Рута Шярмукините</i> . Изображения памяти народа: Визуальная стереотипизация истории Литвы XX века в документальном кино	81

НА КНИЖНОЙ ПОЛКЕ

<i>Андрюс Марцинкявичюс</i> . О Православной Церкви в Литве в XX веке. – Рец.: <i>Laukaitytė R. Stačiatikių Bažnyčia Lietuvoje XX amžiuje. Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2003. 316 p.</i>	90
<i>Рута Шярмукините</i> . Синтез истории Литвы как средство визуальной коммуникации. – Рец.: <i>Bumblauskas A. Senosios Lietuvos istorija 1009–1795. Vilnius: R. Paknio leidykla, 2005. – 488 p.</i>	94

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ

<i>Вальдемарас Клумбис</i> . „11-ое марта в кругозорах исторических исследований“: научная конференция и размышления после нее	98
<i>Аушра Юрвичюте</i> . Научная конференция „Вторая мировая война и Литва“ в Военном музее Витаутаса Великого	106
<i>Григорий Поташенко, Юрита Вербицкене, Аушра Симонюкштите</i> . Безгосударственные культуры: Пять лет изучения и исследований в Вильнюсском университете	109
<i>Ауримас Шведас</i> . Нетрадиционное представление общественности оригинальной книги	114

О ЗАЩИТЕ ДИССЕРТАЦИЙ НА ИСТОРИЧЕСКОМ ФАКУЛЬТЕТЕ ВИЛЬНЮССКОГО УНИВЕРСИТЕТА

<i>Лирия Степонавичене</i> . Первая история движения литовских женщин	117
<i>Стасис Памярняцкис</i> . Правящая элита Жямайтии с начала XV в. и до середины XVI в.	122
<i>Ауримас Шведас</i> . Шаг в исследованиях конфессиональных и интеграционных процессов в Великом Княжестве Литовском	127